

ЎТРОР (Шеъ)

Миркарим ОС ИМ хотирасига

Тўрт томон яланглик — сарғайган саҳро,
Офтоб уфқда ҳар кун мунғайиб ботар.
Самумлар эсган бу барханлар аро
Буюк бир хароба кўмилиб ётар.

Ҳайҳот, унда бир пайт қайнаган ҳаёт,
Қачондир кулф урган баҳор нафаси!
Энди ой нурида ўрмалар жонзот,
Кундуз авжга чиқар чирилдоқ саси.

Бу нечук қисматдир, бу нечук завол,
Ўйларим учади ўтмиш қаърига.
Қўлларимга олиб тикиламан лол
Минг йиллик сополнинг парчаларига.

Кўйган деворларда акс этар бир дам
Қайси бир замонлар мунгли ёришиб.
Қай зот суяги у — анов оқарган,
Ётар қора тупрок, билан қоришиб.

Фожелар гирдоби қуршайди зехним,
Бемисл маҳобат нечук бунча хор?!
Забун ва афтода шивирлайман мен:
«Шу сенми, шу сенми, эй буюк Ўтрор?!»

Шу сенми, азалий осмон остида
Бир пайтлар қаддини тиклаган баланд?!
Шу сенми, саҳройи Турон наслига
Шукуҳ берган қадим каъба — Турарбанд?!¹

Шу сенми, аллома устои соний —
Буюк Форобийни улғайтган маскан?!
Шу сенми, қутлуғ кент — Беруний, Сино
Қачондир муборак қадамин босган?!

Ўйлайман, наҳотки тарих қирғинлар,
Ёвуз истилолар силсиласидир?
О, бир зум юрагим мозийни тинглар,
Бари кўз ўнгимда жонланар бир-бир.

... Анвойи воҳага олтин сочар куз,
Дуркун боғлардан бол томар бу нафас.
О, юртим, зийнатинг қилмагин кўз-кўз,
Ёвларнинг нигоҳин куйдирдинг-ку, бас!

Хайхот! Аллақачон қирон сардорин
Кўксида бир ёвуз юҳо ўрмалар...
Қорар у тупроқда элатлар зорин,
Сочар лашкарини — худди мўр-малах.

Кўкка тутун тўлди, боғлар кул бўлди,
Қийралди гул воҳа — тоабад сўлди.
Ёв галаси тўзон кўтарган йўлда
Рўпара келган жон янчилди, ўлди.

Аммо сен мардона туролдинг, қалъа,
«Чидаймиз — бўлмасмиз ҳеч яксон!» дединг.
Ахир, Мовароуннаҳр эди ортингда,
Бу маъсум диёрга сен қалқон эдинг!

Тизларни титратди қамал қирони,
Имонлар синовии аёвсиз кечди.
Обу ризқ бисоти соб бўлган они
Очлар ўлик еди, ташна қон ичди.

Хайхот, содир бўлди бир тонг хиёнат,
Риёкор тоқати тоқ бўлганди, о!
Қалъанинг комида жўшди қиёмат,
Бундоқ хунрезликни кўрмаган дунё!

Не тонг, ёвнинг қасди шундоқ бешафқат,
Найзалар учида қалқди гўдақлар.
Зарҳал кунгуралар нуради қат-қат,
Чопилган танларга тўлди йўлаклар.

Тафаккур ғазнаси — китоблар ёнди,
Фозил-фузалолар топдилар маргин.
Ҳали туғилмаган жонлар ингранди
Топталган қаддида келинчакларнинг.

Мангу лаънат сенга, эй хоин сардор,
Ёғийдан марҳамат кутган бўлсанг гар.
Сенга «марҳамат» шу: юрт номуси хор,
Оғилхона бўлди не-не масжидлар!

Кабир қалъа ночор йиқилди, не тонг,
Дову довуллардан — сўнгсиз, беҳисоб.
Вайрон этилганди бу чоғ беомон,
Саброн, Сигноқ ҳамда мағрур Исфижоб.

Ваҳший ёв, бамисли тўнғиз галаси
Ёприлди қўш дарё гулшанларига.
Қуёш юзга тортди тутун пардасин,
Чидолмай қабоҳат гулханларига.

Битар қулоқларим жунбуш талотум —
Тулпорлар кишнаши, инсон додидан...
Зотан пойимдаги хароба нигун
Сўйларди кирғинлар гирдибодидан.

Уфқларга қарайман, тўрт томон саҳро,
Ҳар кун офтоб бунда мунғайиб ботар.
Унут афсонадек барханлар аро,
Ҳайҳот! Буюк Ўтрор кўмилиб ётар!

1988

**Шоир Мирпўлат Мирзонинг
“Сайланма” китобидан**